

บทที่ 3

วิธีการวิจัย

การวิจัยเรื่อง บทบาทของอิหม่ามในการพัฒนาท้องถิ่น : กรณีศึกษาจังหวัดปัตตานี เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยอาศัยข้อมูลจากการวิจัยเชิงสำรวจ (survey research) และใช้แบบสัมภาษณ์ (interview schedules) ชนิดมีโครงสร้าง (structured schedules) เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างเพื่อมาวิเคราะห์ข้อมูลหาข้อสรุปตามวัตถุประสงค์ต่อไป สำหรับบทนี้จะนำเสนอวิธีการและขั้นตอนต่างๆ ในการวิจัย ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ที่มาของข้อมูล

1. ข้อมูลทุติยภูมิ (secondary data) เป็นข้อมูลที่ได้จากการค้นคว้าเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย
2. ข้อมูลปฐมภูมิ (primary data) เป็นข้อมูลภาคสนามโดยใช้แบบสัมภาษณ์ชนิดมีโครงสร้างเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาถึงบทบาทของอิหม่ามในจังหวัดปัตตานี ซึ่งรับผิดชอบมัสยิดที่ได้จดทะเบียนตามกฎหมายแล้วจำนวน 600 คน โดยจำนวนนี้จะถือเป็นประชากรทั้งหมดของการวิจัย

ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

การหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างของการวิจัยครั้งนี้จะใช้สูตรของ Yamane ในการคำนวณหาขนาดของตัวอย่างที่เหมาะสม คือ

$$n = \frac{N}{1 + N(e^2)}$$

เมื่อ n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N = ขนาดของประชากร

e = ขนาดความคลาดเคลื่อนจากการสุ่มตัวอย่าง

เมื่อแทนค่าในสูตรดังกล่าวโดยกำหนด $N = 600$ และ $e = 0.05$ จะได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

$$n = \frac{600}{1 + 600(0.05^2)}$$

$$= 240$$

ดังนั้น ในการวิจัยครั้งนี้จะใช้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 240 ตัวอย่าง

วิธีการสุ่มตัวอย่าง

การสุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะทำการสุ่มตัวอย่าง 2 ครั้ง กล่าวคือ ครั้งที่ 1 เป็นการเลือกสุ่มแบบเชิงชั้นตามอัตราส่วน (proportional stratified sampling) และครั้งที่ 2 เป็นการสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling)

ครั้งที่ 1 ใช้วิธีการสุ่มแบบเชิงชั้นตามอัตราส่วน โดยเปรียบเทียบกับจำนวนประชากร ซึ่งได้ถูกจำแนกตามอำเภอทั้ง 12 อำเภอในจังหวัดปัตตานี ดังตาราง

ตาราง 1 การจำแนกกลุ่มตัวอย่างจากการสุ่มแบบเชิงชั้นตามอัตราส่วน

อำเภอ	จำนวนประชากรแต่ละ อำเภอ	การคำนวณหาอัตราส่วน	กลุ่มตัวอย่างแต่ละชั้นตาม อัตราส่วน
เมืองปัตตานี	57	$240 \times 57 \div 600$	23
หนองจิก	70	$240 \times 70 \div 600$	28
ยะรัง	94	$240 \times 94 \div 600$	37
ยะหริ่ง	80	$240 \times 80 \div 600$	32
สายบุรี	68	$240 \times 68 \div 600$	27
โคกโพธิ์	54	$240 \times 54 \div 600$	22
มายอ	62	$240 \times 62 \div 600$	25
ปะนาเระ	32	$240 \times 32 \div 600$	13
ทุ่งยางแดง	27	$240 \times 27 \div 600$	11
กะพ้อ	23	$240 \times 23 \div 600$	9
ไม้แก่น	18	$240 \times 18 \div 600$	7
แม่ลาน	15	$240 \times 15 \div 600$	6
รวม	600	$240 \times 600 \div 600$	240

ครั้งที่ 2 ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย โดยให้แต่ละหน่วยมีโอกาสที่จะถูกเลือกเท่ากันหมดทุกหน่วย ซึ่งจะใช้วิธีการหยิบลูกบอลแบบไม่ส่งคืนตามจำนวนที่กำหนดไว้ในแต่ละอำเภอ

เครื่องมือในการวิจัย

ลักษณะและคุณสมบัติของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้คือ แบบสัมภาษณ์ชนิดมีโครงสร้างซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ส่วนคือ

ส่วนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยแวดล้อมของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ ลักษณะคำถามเป็นแบบสำรวจรายการ (checklist) โดยให้เลือกตอบตามความเป็นจริง

ส่วนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับบทบาทในการพัฒนาท้องถิ่นของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ โดยแบ่งออกเป็น 3 ด้านคือ

1. บทบาทด้านการเมืองการปกครอง
2. บทบาทด้านเศรษฐกิจ
3. บทบาทด้านสังคม

ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) โดยคำถามแต่ละข้อจะมีคำตอบให้เลือกในลักษณะประเมินค่าเป็น 5 ระดับตามแนวคิดของ Likert Scales คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด (ไม่มี)

มากที่สุด	หมายถึงปฏิบัติตามข้อความที่ถามทุกครั้งโดยไม่มีเงื่อนไข	มีค่า 5 คะแนน
มาก	หมายถึงปฏิบัติตามข้อความที่ถามทุกครั้งโดยมีเงื่อนไข	มีค่า 4 คะแนน
ปานกลาง	หมายถึงปฏิบัติตามข้อความที่ถามพอสมควร	มีค่า 3 คะแนน
น้อย	หมายถึงปฏิบัติตามข้อความที่ถามเพียงเล็กน้อย	มีค่า 2 คะแนน
น้อยที่สุด	หมายถึงปฏิบัติตามข้อความที่ถามน้อยมากหรือไม่มีเลย	มีค่า 1 คะแนน

ส่วนที่ 3 เป็นคำถามให้เลือกตอบเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคในการพัฒนาท้องถิ่น โดยแบ่งออกเป็น 3 ด้านคือ

1. ปัญหาด้านตัวบุคคล
2. ปัญหาด้านประชาชน
3. ปัญหาด้านหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

รวมทั้งข้อเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว

การทดสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือ

ในการทดสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือนี้เพื่อให้คำถามมีความสมบูรณ์ ผู้วิจัยจะให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เป็นผู้ตรวจสอบและนำไปทดลองใช้ (pre-test) กับกลุ่มตัวอย่างในจังหวัดนครราชสีมา เพื่อตรวจสอบว่าแบบสอบถามที่สร้างนั้นมีเนื้อหาสมบูรณ์หรือไม่ คำถามที่ใช้เหมาะสมเพียงใด และเมื่อตรวจสอบเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยจะมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นโดยวิธี The alpha coefficient ซึ่งเมื่อวิเคราะห์แล้วได้ค่าเท่ากับ 0.8

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลมีขั้นตอนต่อไปนี้

1. สํารวจรายชื่ออหิมา่ม จากสำนักงานคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดปัตตานี
2. เก็บข้อมูลภาคสนาม โดยผู้วิจัยออกพบกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง
3. มีการชี้แจงวัตถุประสงค์ในการวิจัยและอธิบายการตอบแบบสัมภาษณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อเก็บรวบรวมข้อมูลและทำการตรวจสอบความถูกต้องเรียบร้อยแล้ว ก็จะนำข้อมูลนั้นมาประมวลและวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows กำหนดค่าสถิติในการวิเคราะห์ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไป (ปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยแวดล้อม) วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ
2. ข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทในการพัฒนาท้องถิ่นทั้ง 3 ด้าน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ ค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยการกำหนดระดับบทบาทเป็น 3 ระดับ ดังตาราง

ตาราง 2 แสดงระดับบทบาทกับช่วงคะแนน

ระดับบทบาท	ช่วงคะแนน
ระดับต่ำ	1.00 – 2.33
ระดับกลาง	2.34 – 3.67
ระดับสูง	3.68 – 5.00

3. ข้อมูลเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยแวดล้อม กับระดับบทบาททั้ง 3 ด้าน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่า Chi-square ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05
4. ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคในการพัฒนาท้องถิ่น วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ